

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi'nin (SEGBİS) yargılamada yetersiz kaldığı, yüz yüzelik ilkesinin bertaraf edilmiş olması ve savunma hakkının etkin kullanılmamasının yol açtığı sorunların giderilmesi ve alınacak önlemlerin araştırılması amacı ile Anayasa'nın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz. 03.10.2017

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Adana Milletvekili

Ceza Muhakemesinde Ses ve Görüntü Bilişim Sisteminin Kullanılması Hakkında Yönetmeliğin 20.09.2011 tarihinde Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle yargılamada yeni bir dönem başlatılmıştır. Yönetmelik hükümlerinde de ifade edildiği üzere mağdur çocuklar ve duruşmaya getirilmesi mümkün olmayan ve tanıklığı maddi gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunlu olan kişilerin tanıklığında bu yöntemin zorunlu olduğu; yine "kimliği saklı tutulan tanıklar açısından da bu sistem uygulanır" hükmü ile SEGBİS yönteminin amacı belirtilmiştir.

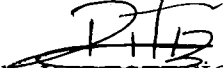
Öte yandan Yönetmeliğin 14. ve 15. Maddeleri uyarınca ceza infaz kurumunda bulunan hakeza bir sağlık kuruluşunda bulunan tutuklular için bu yöntemin uygulanması amir hüküm niteliğinde değildir. Kaldı ki bu uygulama CMK-196. maddeye de aykırılık teşkil edecek niteliktedir. Zira kanun koyucu, yalnızca istinabe suretiyle sorgunun yapılabileceği hallerde SEGBİS'i mümkün kılmıştır. Ancak uygulamada, güvenlik ve ulaşım açısından zorluk olmadığı, hatta sanık ısrarla duruşma salonunda hazır bulunup sorgusunun yapılmasını talep ettiğinde dahi, istinabe suretiyle sorgunun mümkün olmadığı hallerde SEGBİS'e başvurulduğu görülmektedir. Sanığın savunma hakkını tamamen kısıtlayan, talebi bulunmasına rağmen duruşma salonunda hazır bulunmasını engelleyen, "yüz yüzelik" ilkesine aykırı şekilde alt sınırı

beş yıl ve daha fazla hapis cezasını gerektiren bir veya birkaç suçtan yargılanan sanığın sorgusunun SEGBİS'le yapılmaması esastır. Yani bu yönde sanığın talebi olsa dahi bu talebin kabulü hukuka uygun gözükmemektedir. Fakat uygulamada bunun ötesine geçildiği, yasal düzenlemenin cevaz vermediği durumlarda bile, hem sorgu hem de duruşmanın ilerleyen aşamalarında sanığın SEGBİS'le duruşmalara iştirakinin sağlandığı durumlar bilhassa HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş başta olmak üzere milletvekilleri ve belediye başkanlarının yargılamalarında gerçekleşmektedir. Bu durum "sanıksız" bir yargılama tekniğinin hukuka aykırı bir biçimde hayata geçirilmesi anlamına gelmektedir. Hâkim ve savcıdan müteşekkil bir mahkeme sanığın yokluğunda sanığın savunmasını SEGBİS üzerinden al-mış gibi yaparak kendi takdir ve yorumuna göre kararlar tesis etmektedir. CMK'nın 196. maddesi adeta yok sayılarak sanık duruşma salonuna getirilmeksizin sadece görüntü yöntemiyle yapılan eksik bir yargılama söz konusudur.

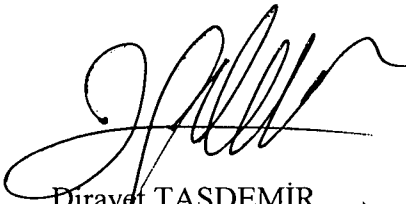
Bir diğer vahim hata da SEGBİS uygulamasını meşru kılmak adına Adalet Bakanlığı tarafından mahkemelere gönderilen Marcello VIOLA/ İTALYA (3. Daire. Başvuru No. 45106/04, karar tarihi 05.10.2006) davasına ilişkin karardır. Zira mahkemelere gönderilen yazı ile SEGBİS yönteminin hukuka uygun olduğu AİHM tarafından verilen bir kararın yanlı ve yanlış yorumu ifade edilmek istenmektedir. Oysa AİHM, SEGBİS uygulamasını istisnai bir hal olarak değerlendirmekte; bu uygulamanın ancak sanığın firar etme durumunda, sanığa yaşam hakkına bir saldırı olma olasılığında, kamu düzeni ve güvenliği açısından bir tehdit oluşma olasılığında ve yargı faaliyetinin gecikmesini önleyecek ise makul görülmektedir. Yine başkaca AİHM kararlarında da yer aldığı üzere adil bir ceza yargılaması sanığın mahkeme nezdinde bizzat bulunması koşuluna bağlı görülmekte; Sözleşme'nin 6. maddesi kapsamında da sanığın duruşmaya etkili bir şekilde katılması noktasında bir tartışma bulunmamaktadır. Keza bu durum iç hukukta da az evvel ifade etmiş olduğum CMK-196. Madde kapsamında açıkça belirtilmiş ve yargılamada yüz yüzelik ve doğrudanlık ilkelerinin önemi vurgulanmıştır.

SEGBİS yöntemi ile alınan ifadeye göre verilen mahkeme kararlarının Yargıtay aşamasında bozulduğu da bilinmektedir. Örneğin Yargıtay 16. Ceza Dairesi birçok kararında SEGBİS sistemi yoluyla yargılama yapılmasını ve sanığın mahkûmiyetine karar verilmek suretiyle savunma hakkının kısıtlanmasını adil yargılanma hakkının ihlali olarak değerlendirmiştir.

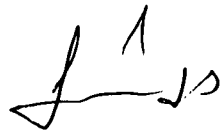
Açıklamış olduğum nedenler doğrultusunda yargıya olan güvenin hızla azaldığı bir iklimde ceza yargılaması açısından önemli bir sorun teşkil eden SEGBİS yönteminin yol açtığı zararların ve mağduriyetlerin araştırılması ve alınacak önlemlerin tespiti önem arz etmektedir.

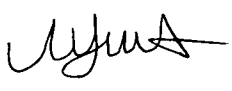

Filiz KERESTECİOĞLU
HDP İstanbul Milletvekili

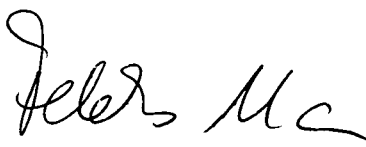

Behçet YILDIRIM
HDP Adıyaman Milletvekili

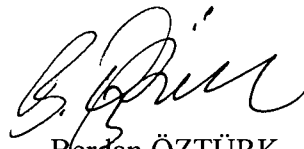

Dirayet TAŞDEMİR
HDP Ağrı Milletvekili

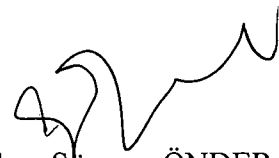

Ayşe ACAR BAŞARAN
HDP Batman Milletvekili

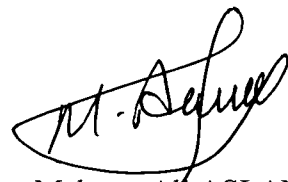

Saadet BECEREKLİ
HDP Batman Milletvekili

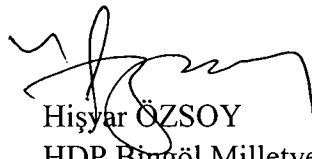

Mizgin IRGAT
HDP Bitlis Milletvekili

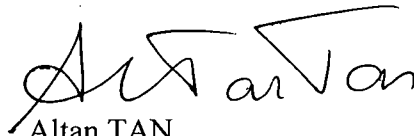

Feleknas UCA
HDP Diyarbakır Milletvekili

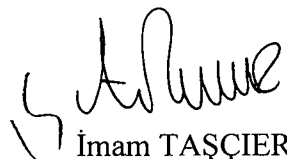

Berdan ÖZTÜRK
HDP Ağrı Milletvekili

Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP Ankara Milletvekili

Mehmet Ali ASLAN
HDP Batman Milletvekili

Hıyar ÖZSOY
HDP Bingöl Milletvekili

Altan TAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

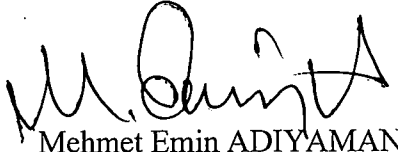

İmam TAŞÇIER
HDP Diyarbakır Milletvekili

Nimetullah ERDOĞMUŞ
HDP Diyarbakır Milletvekili 11

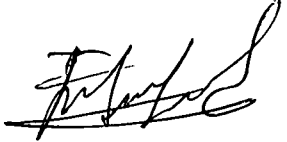

Ziya PİR
HDP Diyarbakır Milletvekili 17

Sibel YİĞİTALP
HDP Diyarbakır Milletvekili 18

Mahmut TOGRUL
HDP Gaziantep Milletvekili 19

Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili 20

Celal DOĞAN
HDP İstanbul Milletvekili 21

Erdal ATAŞ
HDP İstanbul Milletvekili 22